

Donderdag 22 juli 1915.

Groote woeling gisteren in 't centrum der stad, vooral op den Kouter, de gewone verzamelplaats van manifestanten. Schier op alle borsten schittert het driekleurig lint. Velen dragen daarenboven een portret van den koning. Dit bestaat uit het uitgesneden kopje van een goud- of zilverstuk, of een A uit een cent; ook klimopbladeren — emblemas van verval, maar volgens andere uitleggingen van standvastigheid tot den dood.

De gendarmen doen dienst, wellicht met te veel strengheid, wellicht zijn er uitdagende houdingen: strikjes worden afgerukt of dragers krijgen bevel ze af te leggen. 's Namiddags ga ik in gezelschap, kies de minst bezochte wegen er naartoe. Ontmoeting van enkele wandelaren in opvallende feesttoiletten. Wat is het mooi wat is het frisch langs de Oude Schelde, onder het dicht gewelf der boomenreeksen van de Muinkkaai; aan den overkant van het snel vlietend water de St. Pieterskerk met hare ronde koepel en vierkanten toren van welks model degenen, die nooit uit het land zijn geweest, bombastisch beweren, dat ze wel kleiner, maar anders juist op de St. Pieters kerk van Rome gelijkt!...

Achter den stroom de duizelig steile oeverhelling, gansch met heestergewas begroeid, en nog daarachter, hoog daarboven, de ongelijke dakenrij der St. Pietersnieuwstraat. Hier kan de geest zich in een heuvelstreek wanen en vermeien in 't ongewone van dien aanblik.

Het gesprek loopt — in onze vereeniging — als immer op den oorlog en nu hoofdzakelijk op het gebeurde van den dag: "Een prachtige manifestatie van vaderlandsliefde," zegt de een. "Waarom toch de "Bochen" in wier macht wij zijn, met linten en strikken ophitsen?" vraagt een ander.

Een derde heeft op den Kouter een dame gezien, die een groote, driekleurige kokarde op de borst droeg. Een officier beval haar dat af te leggen. "Ik doe het niet," zei ze. "ge moet," hernam hij. "Doe het zelf," trotste zij hem en met zulk een brutale hand trok hij het stuk af, dat er een brok van haar jasje mede afscheurde.

Ze schimpte: "Ik heb nog andere kokarden ik zal de eene na de andere op mij steken."

"Hoe gevaarlijk," sprak een bezadigde van 't gezelschap, "hoe onnoodig dom van die dame."

"En als voor iets dergelijks de stad geboet wordt met een groote geldsom?" vroeg een ander. "Wat geeft het, laat ze geboet worden desnoods met twintig, met vijf en twintig millioen, 't is maar wat meer bij al de lasten, die ze heeft," klonk het enthousiast antwoord van den verteller.

En nu ging het verontwaardigd op uit veler mond: "En onze arme bevolking, die reeds honger lijdt en voor zulke snoeverij nog meer zou moeten derven. Krachtig optreden is bewonderenswaardig, als ge zelf goed en bloed voor een zaak te pande stelt, maar niet als ge anderen daardoor schade berokkent."

"Ik zou die vrouw eenvoudig opsluiten gedurende heel den tijd van den oorlog als verderfelijik voor hare medeburgers," sprak een oude dame.

De berichtgever van 't geval zweeg, te beleefd om aan een vriendendisch twist te verwekken.

In het terugkeeren dwaalden — bij invallend avondduister, mijn gedachten weder naar dat gesprek en den huidigen toestand: is het wijs voor een machteloos kind te schoppen naar een onrechtvaardigen stiefvader?... En dan kwamen overwegingen van een anderen aard. Die manifestanten, wie zijn ze? Meest jonge lieden of middelbaren leeftijd, kloeke kerels, gedwongen werkeloozen... kameraden, stad- en landgenooten zijn in den strijd, geven hun

bloed en hun leven, zitten in de loopgraven onder het geschut; ze hebben geen bed, geen lekker eten en zij, die hen zouden kunnen ter hulp komen, blijven dadeloos en meenen een blijk te geven van groote burgerdeugd, als ze een lintje dragen en luid roepen in den drang der menigte: "Leve België, leve Frankrijk, leve de Koning!"

"Niemand gedwongen soldaat," is hun leuze, dat ze zich dan schuilhouden en zwijgen ten minste.

Virginie **LOVELING** (« *In oorlogsnood* »)